

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou ve věci žalobce **J. V.**, bytem S. 586/7, O., proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 376/1, o přezkoumání rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne **13. 5. 2013**, č. j. **MPSV–UM/5862/13/9S–OLK**, ve věci příspěvku na péči,

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalované ze dne **13. 5. 2013**, č. j. **MPSV–UM/5862/13/9S–OLK**, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 5.200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou doručenou soudu dne 12. 6. 2013 žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí, protože nebyl správně zhodnocen stupeň jeho závislosti, žalobce nezvládá 9 základních životních potřeb. To žalobce v žalobě podrobně rozepsal. Žalobce namítal porušení § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu. Napadené rozhodnutí se

jen velmi slabě vypořádává s žalobcem vznesenými námitkami a výsledky místního sociálního šetření. Žalobce poukazuje na to, že u něj byla konstatována praktická slepota a úplná odkázanost na pomoc třetích osob a byl mu uznán III. stupeň invalidity.

[2] Žalovaný k námitkám žalobce ve svém vyjádření uvedl, že zprávy odborných lékařů prokazují skutkový stav věci anebo aktuálně celkový zdravotní stav žalobce, posudek PK MPSV pak prokazuje stav právní, tedy hodnotí konkrétní způsob, kterým lze zjištěný zdravotní stav žalobce aplikovat na příslušná ustanovení právních předpisů v rámci stanovení stupně závislosti. Určitá diagnóza anebo určitý stupeň invalidity samy o sobě neznamenají nezvládání základních životních potřeb. Lékařská posudková služba OSSZ i PK MPSV dospěly ke shodnému názoru, že žalobce není schopen samostatně zvládat 4 ze základních životních potřeb. U zbývajících základních životních potřeb považoval žalovaný za prokázané, že by je měl žalobce být schopen samostatně zvládat vzhledem ke svému objektivizovanému zdravotnímu stavu a adaptaci na svůj zdravotní stav. Žalobce poukazoval na neschopnost zvládat úkony podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2011, kdy byl posuzován navíc jako dítě.

[3] Žalobce v souladu s poučením soudu podle § 127a o. s. ř. doložil v soudním řízení správním jako důkaz znalecký posudek MUDr. T. V. ze dne 26. 11. 2013. Soud provedl důkaz tímto posudkem při jednání dne 7. 1. 2014.

[4] Znalec ve svém posudku dospěl k závěru, že žalobce v rozhodném období od 1. 12. 2012 do 13. 5. 2013 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyl schopen zvládat v přijatelném standardu 5 z 10 úkonů základních životních potřeb, a to úkony mobility, orientace, komunikace, osobní aktivity a péče o domácnost. Jestliže žalobce není schopen zvládat další úkony základních životních potřeb v přijatelném standardu, je toho příčinou nedostatečná sociální rehabilitace. Tuto bariéru lze považovat za lehkou a lze ji odstranit. Vzhledem k tomu, že žalobce studuje na gymnáziu, má dostatečné mentální schopnosti k absolvování sociální rehabilitace.

[5] Znalec ve svém posudku provedl výpis ze zdravotnické dokumentace žalobce, ze záznamu o sociálním šetření ze dne 26. 10. 2012 a ve shrnutí a posudkové rozvaze popsal kritéria, ze kterých při svém posouzení vycházel v souladu s vyhláškou č. 505/2006 Sb. a vymezil schopnost žalobce zvládat základní životní potřeby u všech 10 jednotlivých základních životních potřeb.

[6] Znalec se s orgány lékařské posudkové služby shodoval v tom, že žalobce nezvládá v přijatelném standardu tyto 4 základní životní potřeby: orientace, komunikace, osobní aktivity a péče o domácnost.

[7] Oproti orgánům lékařské posudkové služby znalec k námitce žalobce uznal, že žalobce není schopen ze základních životních potřeb zvládat mobilitu. Znalec podrobně odůvodnil, že a jak žalobce je schopen v přijatelném standardu zvládat ostatních 5 základních životních potřeb (s čímž žalobce v závěru soudního

řízení správního souhlasil) a stejně tak podrobně znalec odůvodnil, proč žalobce není schopen mobilitu zvládat.

[8] Znalec k mobilitě uvedl, že osoba postižená praktickou slepotou je schopna zcela jistě používat dopravní prostředky, a to s pomocí fasilitátorů. K tomu, aby osoba postižená slepotou mohla používat dopravní prostředek, musí postižený být vybaven speciálním přístrojem, který mu je schopen zvukově přehrát číslo linky dopravního prostředku, směr jízdy, konečnou stanici. Toto zařízení dává signál řidiči či strojvedoucímu, aby otevřel všechny dveře dopravního prostředku. K tomu, aby postižený slepotou mohl používat dopravní prostředek, musí být i dopravní prostředek vybaven řadou systémů. Mimo jiné musí podporovat systém uvedený v předchozím odstavci. Řada dopravních prostředků při příjíždění do stanice neotvírá všechny dveře (vlak, tramvaje, metro), je nutné zmáčknout nebo se dotknout zařízení, které otevírá dveře. Osoba postižená praktickou nebo úplnou slepotou není schopna tento úkon zvládat. K tomu, aby osoba postižená slepotou mohla vystoupit na příslušné stanici, dopravní prostředek musí být vybaven a správně seřízen hlásičem stanic. Pokud dopravní prostředek musí být vybaven řadou speciálních systémů, takový dopravní prostředek nelze považovat rozhodně za bezbariérový. Rozhodně je však nanejvýš pochybné, zda i při použití všech dostupných fasilitátorů osoba postižená slepotou je schopna zvládat úkony mobility v přijatelném standardu. Při posouzení se bere v úvahu, zda postižená osoba je schopna zvládnout úkon ve vlastním sociálním prostředí. Vzhledem k věku žalobce lze předpokládat, že může používat dopravní prostředky nejen v místě bydliště, ale i kdekoli jinde. Znalec vysvětlil rozdíl mezi sociálním šetřením a výsledkem posouzení, kdy lékař není sociálním šetřením vázán, ani tím, co posuzovaný udává. Lékař se musí zabývat nejen udávaným výkonem, ale i kapacitou. Podle mezinárodní klasifikace funkčních schopností kvalifikátory kapacita a výkon mohou být hodnoty 0 až 4. Hodnota 0 znamená žádný problém, hodnota 1 lehký problém, hodnota 2 středně těžký problém, hodnota 3 těžký problém a hodnota 4 totální problém. Má-li hodnota kapacity menší hodnotu než výkon, je nutné hledat příčinu. Příčinou tohoto jevu může být nějaká bariéra, ale i osobnostní faktory. V tomto konkrétním případě, má-li hodnota kapacity v reálu nižší hodnoty než výkon, hlavní problém spočívá v nedostatečné sociální rehabilitaci. Například sociální rehabilitací postiženého slepotou lze dosáhnout až takové soběstačnosti, že taková osoba je schopna provádět jednoduché úkony údržby v domácnosti. Vzhledem k tomu, že posuzovaný studuje na střední škole, mentální schopnosti jsou natolik dostatečné, že je schopen cvičit řadu výkonů soběstačnosti. Znalec uvedl, že použil klasifikaci používanou Mezinárodní klasifikací funkčních schopností, disability a zdraví. V případě námítky, že tato norma není implementována do českého právního řádu, znalec poukazuje na to, že medicína je přírodní věda, popisuje přírodní jevy a přírodní jevy se dějí bez ohledu na to, zda nějaká norma je implementována do právního řádu. Mezinárodní klasifikace funkčních schopností klasifikuje přírodní jevy z oblasti medicíny, konkrétně funkční schopnosti, disability a zdraví a jde o komplexní mezinárodně uznávaný a nejuniverzálnější nástroj v současnosti. Některá ustanovení této klasifikace jsou implementována i do vyhlášky č. 505/2006 Sb., na základě které se provádí hodnocení stupně závislosti.

[9] S posudkem byli seznámeni oba účastníci řízení, žalobce s posudkem vyslovil souhlas u jednání soudu a žalovaný nevznnesl proti posudku žádné námitky. Žádné další dokazování žádný z účastníků řízení již nenavrhoval a ani soud neshledal potřebu ho provádět.

[10] Podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

[11] Po provedeném řízení krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[12] Podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném v roce 2013, osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

- a) *stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,*
- b) *stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,*
- c) *stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,*
- d) *stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,*

a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

[13] Krajský soud provedeným řízením a dokazováním vzal za prokázané, že žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci ze dne 19. 11. 2012, č. j. MPSV–UP/815028/12/AIS–SSL, kterým bylo rozhodnuto snížit žalobci příspěvek na péči z 12.000 Kč na 800 Kč měsíčně od prosince 2012. Výrok svého rozhodnutí žalovaný odůvodnil výsledkem posouzení stupně závislosti posudkovou komisí Ministerstva práce sociálních věcí, podle kterého žalobce je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce vzhledem ke svému zdravotní stav nebyl schopen zvládnout 4 ze základních životních potřeb: orientace, komunikace, osobní aktivity a péče o domácnost. U zbývajících základních životních potřeb považovalo ministerstvo za prokázané, že by je měl žalobce být schopen samostatně vykonat

vzhledem ke svému zdravotnímu stavu. Žalobce by měl být vzhledem k dokumentovanému zdravotnímu stavu schopen zvládat základní životní potřebu v oblasti péče o zdraví, neboť žalobce nemá předepsány léky k pravidelnému užívání. Žalobce by měl být schopen užívat jeden nebo dva léky samostatně, protože krabičky jsou označeny Braillovým písmem a lze je rozlišit i dle velikosti či dle tvaru tablet. Pokud jde o základní životní potřebu mobilitu, ministerstvo uvedlo, že žalobce je za pomoci doprovodu schopen chůze i po nerovném povrchu, je schopen se přepravovat dopravními prostředky a je schopen chůze po schodech. Mobilita je tedy zvládána za pomoci doprovodu, který byl zohledněn v rámci základní životní potřeby – orientace. Žalovaný podotkl, že nevidomé osoby jsou schopny se pohybovat po známých naučených trasách i samostatně, a to i ve městě. Ministerstvo nezohlednilo stravování, neboť tuto základní životní potřebu lze nacvičit a zejména dospělá osoba musí být k této samostatnosti vedena. K tomuto účelu lze využít různé pomůcky (například pomůcky k pro nalévání tekutiny do nádoby nebo miska pro přenášení jídla). Rovněž nelze zohlednit základní životní potřebu – oblékání a obouvání, protože žalobce by měl být obeznámen s oděvy, které má k dispozici i s místem, kde jsou tyto oděvy uloženy. Z medicínského hlediska nelze akceptovat, že by měl být žalobce vzhledem ke svému objektivizovanému zdravotnímu stavu obouván (zavazování tkaniček lze nacvičit nebo lze využít obuv se suchými zipy). Základní životní potřeba v oblasti tělesné hygieny taktéž nemohla být vyhodnocena jako nezvládaná. Žalobce by měl mít nacvičeny úkony související s tělesnou hygienu, například nacvičení aplikace zubní pasty (lze aplikovat přímo do úst) nebo holení elektrickým holicím strojkem. Ministerstvo odkázalo na § 9 odst. 4 a 5 zákona o sociálních službách a na to, že stanovení stupně závislosti je plně v kompetenci OSSZ a PK MPSV.

[14] Soud konstatuje, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je velmi podrobné a proto soud neshledal jeho nepřezkoumatelnost, neboť posudek vycházel z úplné zdravotnické dokumentace a vypořádal se precizně se všemi námitkami žalobce - otázka správnosti odpovědí byla pak věcí dalšího dokazování u soudu.

[15] S ohledem na podrobnost žaloby, přesvědčivé a relevantní námitky žalobce a procesní stav věci (poukaz na rozpor posudků OSSZ a PK MPSV s předchozími zjištěními – byť v období nedospělosti, zdravotní stav žalobce, skokové snížení příspěvku i přes nabytou dospělost) soud poučil žalobce a provedl důkaz znaleckým posudkem MUDr. T. V., znalce z oboru zdravotnictví se specializací posudkové lékařství, ze dne 26. 11. 2013. Soud vzal za prokázané vzhledem k přesvědčivému odůvodnění a argumentaci znalce v jeho posudku, že žalobce není schopen zvládnout 5 základních životních potřeb.

[16] Přezkoumává-li krajský soud správní rozhodnutí žalované o nároku na dávku podmíněnou zdravotním stavem, je rozhodnutí soudu především závislé na odborném lékařském posudku. V soudním řízení správním ve věcech příspěvků na péči není dána kompetence posudkových komisí MPSV (§ 4 odst. 2 zákona

č. 582/1991 Sb.). Proto, dále s ohledem na námitky žalobce, charakter souzené věci a zjištěný skutkový stav v tomto řízení byl vypracován znalecký posudek a proveden jako důkaz.

[17] Žalobce předložil posudek po předchozím poučení soudem a v souladu s § 127a věta první o. s. ř., podle kterého *jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem.*

[18] Protože se soud spokojil s písemným vyjádřením znalce, neměl o něm pochybnosti pro jeho přesvědčivost a úplnost podkladů, již jej nevyslýchal ani nežádal o vysvětlení.

[19] Podle § 64 s. ř. s. a § 125 o. s. ř. (zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů) *za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků. Pokud není způsob provedení důkazu předepsán, určí jej soud.*

[20] Podle § 77 odst. 2 s. ř. s. *soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného.*

[21] Krajský soud nezpochybnil závěr znaleckého posudku pro jeho přesvědčivé odůvodnění a pro své rozhodnutí převzal závěr posudku o počtu nezvládaných základních životních potřeb.

[22] Krajský soud proto zrušil rozhodnutí žalovaného pro vady řízení, neboť žalovaný si ve správním řízení neopatřil důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Současně krajský soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný znovu ve věci rozhodne, přičemž bude vycházet z právního názoru krajského soudu, že žalobce byl v období od 1. 12. 2012 do 13. 5. 2013 osobou závislou na pomoci jiné fyzické osobě ve stupni II (středně těžká závislost).

[23] Soud přiznal úspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení, žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

[24] Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši zaplaceného znalečného 5.200 Kč, což žalobce soudu doložil, v souladu s § 57 odst. 1 s. ř. s.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení usnesení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 7. 1. 2014

JUDr. Martina Radkova
samosoudkyně